

Da so tu že v 13. stol. bile naselbine sklepamo iz tega, ker so l.1882 pri Strnadovi hiši našli bruno z l.1393. Bruno pa se je izgubilo, letnica na prižnici v cerkvi pa je tako zamazana, da se težko prebere. Nekateri trdijo da je 1493, kar bi mogoče pričalo o nastanku cerkve v 15.stol. prvotna cerkev je bila velikokrat predelana, in sedanje lice je dobila l.1884, ko je bila vsa cerkev razen zvonika prezidana, znatno povišana nanovo obokana in povečana za eno kapelo z oratorijem.

~~Ed~~dobila je tudi novo vso notranjo pravo: tlak, stole, orglje, spovednico. Popravljen sta bila oba str. oltarja, en str.oltar je bil odstranjen.

Sedaj ima cerkev dva oltarja vel.oltar sv.-riža in str. o. M.B. v novi kapeli. Prejšnja str. oltarja sta bila prenešena v c.sv. Alojzija v Maribor.

Cerkev sedaj meri 26 m v dolžino in 6.10m v širino, visoka je 11.23m. Zvonik je najstarejši de stavbe in je ostal nespremenjen, samo vhod je povečan. V njem je troje zvonov delo delavnice Feltl iz Graza. Vel. zvon iz l.1817 delo Salesiusa Feltla, srednji iz l.1777 Martinus F. in mali l.1841 Johann F.

Krstne in mrtvaške knjige od 1.1786, poročne od 1.1787.

Iz teh virov citiramo sledeče:

1.1517 je bila verjetno sezidana c.sv. triža

1.1769 je cerkev na pol zgorela.

1.1772 je strela udarila v zvonik, zgorela je streha

1.1786 postala župnija

1.1791 sezidano župnišče

1.1803 škofovska vizitacija (škof Janez Friderik)

1.1814 je bilo žu nišeč spremenjeno v šolo

1.1820 je župnik Pirc Jožef napisal kroniko: "Pfarrbuch der Lokalie Hl.

Kreuz ob Gams by Marburg." V knjigi se nahaja popis vsen faranov od 1.

1819-1844 in popis nekaterih važnih dogodkov

1.1851 je bil vel. oltar nanovo postavljen

1.1852 zvonikova stena s plenom pokrita

1.1855 narejeno novo pokopališče, pr e je bilo okoli cerkve.

1.1858 sta bila str. oltarja ^{popravljen} ~~ponovljena~~.

1.1884 blagoslovljena nanovo predelana cerkev.

Marburger Taschenbuch für Geschichte, Landes und Sagenskunde der
Steiermark und der an dieselben gränzenden "änder. Von dr.Rudolf Gustaf
Puff.Graz 1859 A.Leykanis Hrber.

Str.5.Die Windischen Bücheln.

Na str.40 omenja c.sv. Križa.Vel. oltar in dva stranska iz nekdanje
Alojzijeve cerkve v Mariboru.

Stele, XXXIV, 1925, str.42' - 43

Vizit. poročilo iz l.1545:" Die Khirchen hl.Kreuz ist paufellig."

Vizit. poročilo iz l.1703:" Eccl. haec pariter consecrata. Altaria habentur
tria:1. in hon S. Crucis erectum et consecratum.2.B.M.V.3. in hon.S.S.
Catharinae, Margarithae et Barbarae non consecrata.

Ecclesia haec eget pariter aliqua reparatione, differi debet. Non habet
organum nec confessionale. Coemeterium non habetur, campanae tres eaeque
benedictae..... Vizit.por. iz l.1545 pravi, da je c. podružnica ž.c.v

Kamnici.*(22.180)* Ign.Orožen. Das Bisthum und die Diözese Lavant, l.1875, l.del.
str.585.